

Міністерство освіти і науки України

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Навчально-науковий інститут журналістики
Кафедра історії журналістики

Михайлюта Валентина

Тематика сучасних медіа: освітня

Методичні рекомендації

**до лекційних, семінарських занять та самостійної роботи
(галузь знань 06 – Журналістика, спеціальність – 061 Журналістика,
1 курс, освітньо-професійні програми: ЖСК, ВДМР, МП, РЗГ)**

Київ – 2024

Тематика сучасних медіа: освітня: методичні рекомендації до лекційних, семінарських занять та самостійної роботи (галузь знань 06 – Журналістика, спеціальність – 061 «Журналістика», 1 курс, освітньо-професійні програми: ЖСК, ВДМР, МП, РЗГ) / уклад. В. Михайлюта. Київ, 2024. 20 с.

Рецензенти:

Пристапенко Т. О., кандидит історичних наук, професор, завідувач кафедри періодичної преси Навчально-наукового інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Євдокименко І. М., кандидат наук із соціальної комунікацій, асистент кафедри історії журналістики Навчально-наукового інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Методичні рекомендації схвалені на засіданні кафедри історії журналістики Навчально-наукового інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Протокол № 10 від 26 березня 2024 р.

Завідувач кафедри

історії журналістики

доц. Наталія Желіховська

© Михайлюта В., 2024

©Навчально-науковий інститут журналістики, 2024

ВСТУП

В основі змістового модуля 4 «Тематика сучасних медій: освітня» – основні положення, що зафіксовані в робочій програмі навчальної дисципліни «Тематика сучасних медій» (розробник – доц. М. Воронова), схваленої науково-методичною комісією Навчально-наукового інституту журналістики (протокол № 1 від 29 серпня 2022 р.). У робочій програмі чітко прописано мету дисципліни, попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни, подано анотацію, основні завдання (знати і вміти), а також спрямованість на формування програмних компетентностей та інші складники навчального процесу.

Змістовий модуль 4 «Тематика сучасних медій: освітня» входить до блоку 2 і викладається у другому семестрі на 1 курсі для студентів спеціальності 061 «Журналістика» за освітньо-професійними програмами «журналістика та соціальна комунікація», «видавнича справа та медіаредагування», «медіапродюсування», «реклама та зв'язки з громадськістю». За навчальним планом це – 6 год. лекцій, 2 год. семінарських занять, 7 год. самостійної роботи. За виконані завдання студенти можуть отримати максимально 12 балів.

У «Методичних рекомендаціях» вміщено короткий тезовий виклад лекційного матеріалу, де подано обґрунтування поняття освітньої журналістики, схарактеризовано її основне проблемно-тематичне спрямування, зроблено огляд освітніх медіа, розглядаються складники професійної компетентності освітнього журналіста.

Змістовий модуль 4. Тематика сучасних медій: освітня

№ п/п	Назва лекції	Лекції	Семінари	Самост. робота
1	Поняття освітньої журналістики в українському та світовому медіапросторі. Розрізнення понять «освітня» та «педагогічна» журналістика в медіапросторі.	2		2

2	Контент-аналіз спеціалізованих освітніх медіа: «Освіта України», «Освіторія», «Освіта.ua», «Педпреса», «НУШ» (Нова українська школа). ЗМІ освітньої тематики («Освіта.ua», «Педпреса», «НУШ», «Освіторія»)	2	2	2
3	Складники професійної компетентності освітнього журналіста. Портрет сучасного освітнього журналіста.	2		3
усього		6	2	7

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

«Тематика сучасних медій» є навчальною дисципліною, що надає комплекс знань і умінь щодо різних тематичних галузей професійної діяльності медійника, сприяє тому, щоб здобувачі вищої освіти мали якомога більше професійних можливостей у подальшому виборі професійної спеціалізації. Вона створює підґрунтя для максимальної професійної мобільності студентів, які, з одного боку, завдяки всім тематичним напрямкам отримують універсальність, а, з іншого боку, можуть протестувати себе щодо відповідності (своїх уподобань, умінь тощо) у конкретній тематичній галузі. Освітня тематика медій презентується у другому семестрі та є четвертим змістовим модулем комплексної дисципліни.

На змістовий модуль 4 «Тематика сучасних медій: освітня» у навчальному плані відведено 0.5 кредитів, що становлять 15 годин: 6 год. лекцій; 2 год. семінари, 7 год. самостійної роботи.

Мета й завдання курсу

Модуль дає уявлення про особливості діяльності журналіста в освітній галузі — освітнього журналіста, дозволяє глибше пізнати специфіку цієї галузі журналістики, знайомить студентів із популярними освітніми виданнями, поглиблює знання про проблемно-тематичний контент освітніх медіа.

Вимоги до знань та умінь

За підсумками навчання студенти мають знати:

- основні освітні видання в Україні;
- найважливіші компетентності освітнього журналіста;
- найголовніші проблеми сучасної освіти різних рівнів: дошкільної, початкової, середньої, вищої;
- основні напрямки освітньої реформи, сутність поняття «нова українська школа».

За підсумками навчання студенти мають вміти:

- володіти тематичним поняттєвим апаратом;
- отримувати інформацію від осіб, які є джерелом інформації в освітній сфері, із застосування різних методів збору та обробки інформації;
- використовувати інтернет-технології у підготовці публікацій;
- писати матеріали на освітню тематику.

2. ВИДИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ В МЕЖАХ ЗМІСТОВОГО МОДУЛЮ 4 «ТЕМАТИКА СУЧАСНИХ МЕДІЙ: ОСВІТНЯ»

1. Лекційні заняття – форма навчального заняття, за якої викладач (лектор) характеризує основні поняття наукових знань нормативного модулю в узагальненій формі.

2. Практичні заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички практичного застосування їх через індивідуальне виконання студентами відповідно сформульованих завдань.

3. Самостійна робота – форма організації навчального процесу, при якій заплановані завдання виконуються здобувачем вищої освіти під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі.

ЛЕКЦІЙНІ ЗАНЯТТЯ

Лекція 1. Поняття освітньої журналістики в українському та світовому медіапросторі. Розрізнення понять «освітня» та «педагогічна» журналістика в медіапросторі.

За даними курсу EDERA «Ефективні комунікації для освітніх управлінців» сьогодні «одна людина за добу сприймає кількість інформації, котра поміститься у 174 випусках газети». В епоху цифрової трансформації освіта стає уже не знаряддям здобування знань, а інструментом для формування правильних підходів, які дозволяють впорядкувати та сортувати інформацію.

«Освіта майбутнього – інтеграція у міжнародний освітній та науковий простір, інноваційний та мисленнєвий „апгрейд” освітнього процесу, вимагають розширення ЗМІ (у тому числі інтернет-платформ) освітньої спеціалізації, залучення нового покоління спеціалістів, котрі усвідомлюють інноваційний зміст освіти та здатні його розвивати».

Освітня журналістика – це передовсім виробництво і розповсюдження актуальних новин, що цікавлять освітню аудиторію. Освітня аудиторія – дуже широка дефініція. Вона включає усіх, хто має стосунок до різних рівнів освіти, а також входить до освітнього процесу (діти – батьки – викладачі – експерти). Іноді освітню журналістику розглядають в рамках концепції «освіти впродовж життя» (англ. *lifelong education* або *неперервної освіти*), запропонованої ЮНЕСКО. Неперервна освіта починається від народження і закінчується зі смертю.

Український медіазнавець І. Михайлин пише: «Журналіст мусить вивчати свою тему і ставати в ній глибоким знавцем. Його погляди, судження й коментарі прирівнюються за вартістю до думок спеціаліста. Але на відміну від науковця, який наділений глибокими знаннями, журналіст, окрім цього, володіє ще легким загальнозрозумілим стилем, здатністю викладати свої погляди для масової аудиторії».

Німецька дослідниця та медіааналітикиня К. Шаар пише: «Кількість нових знань величезна. Але наукові тексти часто орієнтовані тільки на спеціалізо-

вану аудиторію. Для того, щоб «пересічний» громадянин також міг отримати з них користь в сенсі освіти, наукова мова часто потребує спрощення. Освітня журналістика покликана сприяти кращому розумінню наукових відкриттів, спрощуючи інформацію про нові тенденції, а також класифікуючи їх в соціальному і політичному плані». Для того, щоб освітня журналістика виконувала функцію органу моніторингу та контролю у сфері освіти, а також сприяла стабілізації суспільства знань, цей тип журналістики повинен відокремлювати себе від аспектів повсякденної актуальності. На передній план виходить не актуальність явища, а латентна значущість для суспільства в цілому і його підсистем в середньостроковій і довгостроковій перспективі. Для цього освітня журналістика передовсім потребує фахівців в галузі освіти, щоб наблизити відповідну інформацію або освітні теми до широкого загалу і правильно інтерпретувати, оцінювати та, за необхідності, коментувати дані й факти.

Освітня та педагогічна преса мають свої специфічні риси. Педагогіка, як наука, займається передовсім вивченням освітніх процесів на докорінному рівні. Поміж іншого, педагогіка вивчає взаємодію учня (студента) і викладача в дидактичній площині. Освіта натомість передбачає менш глибинне вивчення концепцій та підходів, однак стосується актуальних процесів та освітніх змін у суспільному житті, освітнього журналіста цікавить не так методологія чи теорія, як практичне втілення педагогічних ідей, розвиток виховних систем на практиці, рівень не філософських концепцій і теоретичних базисів, а практичні ефекти реалізації підходів до організації діяльності освітніх систем, управлінські рішення, фактори регресу та прогресу, інноваційні розв'язання і передовсім – люди, навколо яких концентрується система освіти, які є її ядром.

Лекція 2. Контент-аналіз спеціалізованих освітніх медіа: «Освіта України», «Освіторія», «Освіта.ua /, Педпреса», «НУШ» (Нова українська школа). ЗМІ освітньої тематики («Освіта.ua», «Педпреса», «НУШ», «Освіторія»)

«Освіта майбутнього – інтеграція у міжнародний освітній та науковий простір, інноваційний та мисленнєвий „апгрейд” освітнього процесу, вимагають розширення ЗМІ (у тому числі інтернет-платформ) освітньої спеціалізації, залучення нового покоління спеціалістів, котрі усвідомлюють інноваційний зміст освіти та здатні його розвивати».

Проблемою освітньої журналістики є її слабка теоретична база (неопрацьовані тематичні, жанрові, функціональні аспекти), брак якісних практичних напрацювань щодо роботи освітнього журналіста, складників його професійної компетентності та загалом невисокий (за результатами опитування експертів) рівень освітньої журналістики в Україні,

Експерти також вважають, що:

1. Тематика освіти має залишковий, а часто й меншовартісний характер подачі в медіа;
2. Простежується неготовність аудиторії сприймати глибокі аналітичні матеріали на теми освіти;
3. Освітня журналістика як явище існує здебільшого на сайтах спеціалізованих видань, що становлять незначну частину серед ЗМІ у медіапросторі України.

Серед найпотужніших (за кількістю відвідувань та періодичністю наповнення контентом) – інтернет-ЗМІ України – «Освіта.ua», «Педпреса», «Нова українська школа», «Освіторія». Вони:

1. Мають регулярне наповнення різножанровим і різнотематичним контентом освітньої тематики;
2. Активно застосовують інструменти для створення мультимедійного контенту;

3. Мають найвищий трафік в сегменті інтернет-ЗМІ освітнього профілю (за даними сервісу статистики «Similar Web»;

4. Мають найрепрезентативнішу стосовно галузей освіти структуру освітнього контенту.

Медійна практика в галузі освітньої журналістики має певною мірою маргінальний характер.

Освітні видання:

Всеосвіта. URL: <https://vseosvita.ua/> (дата звернення 14.01.2024)

Педпреса. URL: <https://pedpresa.com.ua/> (дата звернення 11.11.23).

Освіторія. URL: <https://osvitoria.media/> (дата звернення 24.12.2023).

Освіта.ua. URL: <https://osvita.ua/> (дата звернення 3.02.2024)

Нова українська школа. URL: <https://nus.org.ua/> (дата звернення 12.02.24)

«Освіторія Медіа» – це онлайн-медіа про виховання дітей і освіту в Україні та за кордоном, яке було засноване в 2017 році. Власником видання є неприбуткова громадська спілка «Освіторія», яка ставить за мету реформувати та розвивати українську освіту. На своєму сайті «Освіторія Медіа» називає себе номером один серед інших освітніх медіа в Україні та зазначає, що її люблять за унікальність контенту й високі стандарти. Серед своїх переваг «Освіторія Медіа» відзначає той факт, що вона пише цікаві тексти про інновації та світові тренди в освіті. Крім цього, «Освіторія Медіа» вказує, що не працює з компаніями, які підтримують або продовжують співпрацю з країною-агресором. «Освіторія Медіа» розповідає про новини в освіті, про використання штучного інтелекту, порушує освітні проблеми: психологія учнів, інклюзія тощо. Найбільше уваги медіа звернено на дошкільну, початкову, профільну середню та повну загальну середню освіту: «Чому остання парта поводить погано?», «Чи стане ШІ таким самим інструментом, як калькулятор?», «Оцінки – ворог мотивації?»

У медіа є сторінка у фейсбуці (239.000 підписників), інстаграмі (10,8 тис. підписників) і ютубі (16,5 тис. підписників), тобто загалом 266,3 тис. підписни-

ків у всіх соцмережах. Як зазначено на сайті, «Освіторія Медіа» отримує понад 9,5 млн переглядів на рік, 600 тис. репостів на місяць іншими медіа та 5 млн читачів на рік.

Назва «НУШ» (Нова українська школа) зацікавлює батьків та школярів тим, що це медіа публікує найактуальніші новини української шкільної та дошкільної освіти. Основний проблемно-тематичний контент цього медіа – новини освіти, практичні поради для вчителів та надають матеріали для уроків, методичні рекомендації, історія успіху шкіл та вчителів тощо.

#матеріали для уроків

#англійська мова, #вчителі

Відео – улюблений учнівський формат? Ефективні сценарії використання на уроках у скарбничку вчителів

#вчителі, #література

Урок про Олену Телігу: надихаємося сильними жінками не лише на 8 Березня

#батькам, #вчителі

Міфи про Героїв Небесної Сотні та Революцію Гідності: як росія намагається знецінити події на Майдані та як про це розповісти учням

#вчителі, #література

Урок-дослідження про Івана Малковича: неочікувані факти, інтерактивні завдання, питання для обговорення

Танець життя Ольги Кобилянської: урок за новелою "Valse melancolique"

Комета Антонича: неординарний урок про унікального поета

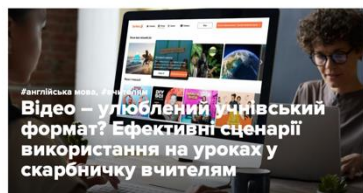
Як українізували українців: урок про творчість Миколи Куліша

Готуємося до уроку з нагоди Дня ЗСУ: про паралелі з козаками, УНР та факти із сучасності

Актуальні аналітичні статті порушують важливі освітні проблеми

НОВИНИ **СТАТТІ** АФША Є ПИТАННЯ ПОГЛЯД ІНКЛЮЗІЯ МАТЕРІАЛИ ДЛЯ УРОКІВ АНАЛІТИКА ДОФАМІН ДЛЯ ОСВІТИ НУШ КОРОТКО

#англійська мова, #вчителі

Відео – улюблений учнівський формат? Ефективні сценарії використання на уроках у скарбничку вчителів

#батькам, #вчителі

Що більше людей – то більше ідей. Як на Полтавщині учні, батьки й учителі писали дієві стратегії шкіл

#вчителі, #директорам

Вчимо учнів писати небанальні твори та виробляти свій стиль: добірка цікавих методик креативного письма від "Національного проєкту: пишемо есе"

#вчителі, #НУШ

Формувальне оцінювання і СЕЕН: як оцінювати соціально-емоційні

#батькам, #вчителі

Дистанційні класи з українознавчим компонентом: як працює

#аналітика, #вчителі

"А от практики не вистачає": докладно про підвищення кваліфікації

#вчителі, #директорам

Профорієнтація, олімпіади й класне керівництво: як лікарка лабораторної

Лекція 3. Складники професійної компетентності освітнього журналіста. Портрет сучасного освітнього журналіста.

Олена Юрченко («Освіторія») зауважує:

Якщо ви поглянете на інтерфейс більшості українських електронних ЗМІ – не знайдете там окремого розділу «Освіта». Разом з тим, кожне ЗМІ має окремий розділ «Культура та шоу-бізнес», «Спорт», «Відео». Освітні теми найчастіше потрапляють у стрічку «Новин» або якщо це аналітика – до розділу «Суспільство». Чому ж освітня тематика має залишковий, а часто й меншовартісний характер подачі в медіа? Відповідь проста: якщо це не тема освітнього скандалу, нововведень у зарплаті освітян або визначних досягнень когось з українських учнів чи педагогів – охоплення читацької аудиторії на поточну освітню тематику буде невеликим. А значить, за логікою очільників ЗМІ, не варто витратити час та робочу силу працівників на створення освітнього контенту, який не принесе бажані тисячні перепости, лайки та цитування. Матеріали про освіту у нашій країні (за винятком вузькоспеціалізованих ЗМІ) найчастіше роблять за принципом знаменитих «5 С» – смерть, сенсація, скандал, сміх, секс. Вчителька надягнула купальник і зробила світлину? Супер, такий матеріал розійдеться десятитисячними тиражуваннями. Страх скасування ЗНО через прихід нового т.в.о. міністра освіти? Чудово, ґрунтуючись на почутті страху щодо повернення хабарів в університетах, зробимо вибуховий матеріал. І так далі, – логіка зрозуміла. Точно так само інвестори не зацікавлені у фінансуванні профільних освітніх ЗМІ – реклама набагато краще продається у ЗМІ, де пишуть про розваги, зірок, політичні перипетії тощо. Але, як влучно зауважив найкращий вчитель України за версією Global Teacher Prize Ukraine Паул Пшенічка, – «Саме освіта – перше питання національної безпеки. Без успішного вчителя, який живе, а не виживає, не буде успішного і заможного суспільства....»

Важливим є питання підготовки кадрів для освітньої журналістики.

В Україні бакалаврська програма, де готують фахівців з «освітньої журналістики», впроваджувалася в Інституті журналістики, вона дала можливість студентам стажуватися в органах влади та в інтернет-ЗМІ освітньої тематики.

Заняття проводили викладачі Інституту журналістики та кафедри педагогіки факультету психології університету імені Тараса Шевченка, які розширили курс лекціями з історії педагогічної науки в Україні й світі та ознайомили слухачів з головним поняттєвим апаратом дисципліни.

У підсумку – групи студентів готували макети видань на освітню тематику.

Пілотна програма мала й практичну компоненту – студенти стажувалися у видавництві «Педпреса» та пресслужбі Міністерства освіти й науки України, знайомилися з освітніми журналістами, що проводили лекції в межах навчальних дисциплін, відвідували заклади інклюзії й загальноосвітні навчальні заклади.

Серед складників журналістської компетентності, набуття яких передбачало засвоєння програми, були «здатність пропонувати освітню тему, що відповідає жанру чи формату ЗМІ», «отримання інформації від осіб, що є джерелом інформації в освітній сфері, із застосування різних методів збору та обробки інформації»; пошук необхідної інформації на теми освіти, здатність перевіряти надійність та вірогідність такої інформації, «систематизація та відбір інформації згідно із задумом, завданнями; визначення відповідності зібраної інформації, відбір стильових засобів, технологічних прийомів та інших засобів вираження теми». Усі студенти програми виконували індивідуальний план.

Серед важливих складників професійної компетентності для освітнього журналіста – дитиноцентризм, прагнення до навчання впродовж життя, дотримання принципів базової професійної етики та етики освітнього журналіста, критичне мислення, знання основних акторів сучасної освіти та інші. Важливими складниками професійної компетентності, які журналісти та редактори освітніх ЗМІ вважають найважливішими, – знання законів у сфері освіти, відбір інформації на підставі вірогідності джерел, розуміння потреб аудиторії, ви-

вчення інтересів батьків та дітей, пошук новин і перевірка джерел, розширений пошук інформації в інтернеті, техніка інтерв'ювання, генерування ідей та сенсів, напрацювання контактів та грамотність і саморедагування. Портрет сучасного освітнього журналіста України – читає книги, вивчає аудиторію, мислить глобально, присутній в освітньому процесі, знає як презентувати інформацію за допомогою мультимедійних інструментів і т.д.

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Тема: «ІНШИЙ ПОГЛЯД» на проблемні питання в галузі української освіти в ХХІ столітті

1. Проаналізуйте одне із українських медіа на освітню тематику (проектів, порталів, подкастів, YouTube каналів, інстаграм-блогів про мистецтво, журналів, радіо- та телеканалів в Україні (перелік подається нижче, можливі інші варіанти) за такими параметрами:

- Чи зацікавлює назва і як ця назва відповідає змісту медіа на освітню тематику;
- Який основний проблемно-тематичний контент? Що вас найбільше зацікавило / вразило?
- На які складники та рівні освіти звернено найбільше уваги медіа;
- Які засоби візуалізації використано, і чи відповідають вони текстовому контенту;
- Які особливості мови й стилю;
- Які жанрові форми матеріалів використано в аналізованому медіа.

2. Оберіть один із рівнів (складників) української освіти та виокремте у цій сфері проблемні питання, які «хвилюють» українське суспільство (вихователів, вчителів, здобувачів освіти, батьків та ін). **Напишіть есе** (авторські рефлексії/авторську колонку) в основі якого будуть авторські роздуми над одним із

«болючих питань», що існують в галузі української освіти в XXI столітті за орієнтовною структурою:

- Вступ (постановка існуючої проблеми);
- Основна частина (експертний погляд на проблему, статистичні дані (за наявності), власний, так би мовити - «інший погляд» на проблему).
- Висновки (проблеми вирішення проблеми та перспективи розвитку певного рівня в галузі освіти).

Форма виконання:

Завдання 1 – у письмовій формі, відповідь на семінарському занятті, обов’язково прикріплено до завдань у гугл-клас у день проведення семінарського заняття;

Завдання 2 – у письмовій формі, кілька слайдів презентації, коментар і пояснення на семінарському занятті, обов’язково прикріплено до завдань у гугл-клас у день проведення семінарського заняття;

Оцінювання:

Завдання 1 оцінюється максимально **в 5 балів** (аналіз вичерпний (подано відповіді на всі поставлені питання), самостійний, логічний, грамотний, відповідь на семінарському занятті, вчасно прикріплене завдання у гугл-клас).

Завдання 2 оцінюється максимально **в 7 балів** (проект оригінальний, самостійний, конкретний, цікавий, грамотний; відповідь на семінарському занятті, вчасно прикріплене завдання у гугл-клас).

Загалом – **максимально 12 балів**.

Довідкова інформація.

Закон України «Про освіту». Документ 2145-VIII, чинний, поточна редакція — Редакція від 04.01.2024, підстава - 3505-IX.

Розділ II СТРУКТУРА ОСВІТИ

Стаття 10. Складники та рівні освіти

1. Невід’ємними складниками системи освіти є:

- дошкільна освіта;

- повна загальна середня освіта;
- позашкільна освіта;
- спеціалізована освіта;
- професійна (професійно-технічна) освіта;
- фахова передвища освіта;
- вища освіта;
- освіта дорослих, у тому числі післядипломна освіта.

2. Рівнями освіти є:

- дошкільна освіта;
- початкова освіта;
- базова середня освіта;
- профільна середня освіта;
- перший (початковий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти;
- другий (базовий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти;
- третій (вищий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти;
- фахова передвища освіта;
- початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти;
- перший (бакалаврський) рівень вищої освіти;
- другий (магістерський) рівень вищої освіти;
- третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень вищої освіти.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Для виконання поставленого завдання та розкриття змісту питань практичного заняття необхідно:

- ознайомитися зі змістом лекції;
- опрацювати рекомендовану літературу до теми заняття;
- підготувати практичне завдання до теми заняття.

Усна доповідь студента має складатися приблизно з 3-х сторінок тексту з розрахунку на 5–7 хв виступу.

Під час заняття, окрім підготовки та виступу з доповіддю, студентам доцільно брати активну участь в обговоренні питань практичного заняття у формі дискусій та доповнень.

Для зарахування семінарського заняття студентам необхідно виконати поставлені завдання (згідно плану практичного заняття), презентувати їх на парі та надіслати розгорнуту відповідь у вигляді файлу в текстовому форматі Microsoft Word (з обов'язковим посиланням на джерела) або ж у вигляді презентації Power Point.

Виконані завдання надсилаються особисто кожним студентом у Google-клас не пізніше терміну проведення практичного заняття. За порушення дедлайну знімаються бали. Кожна робота має бути грамотною (відповідь – конкретна, чітка, вичерпна; *граматично, пунктуаційно, стилістично*), допускається не більше 3 помилок у роботі. Більше трьох помилок – знімаються бали. Робота не зараховується, якщо її зміст збігається з уже раніше перевіреними роботами студентів, а використання інших джерел – некоректні (не підкріплені посиланнями).

Робота виконується з дотриманням академічної доброчесності. («Положення про забезпечення дотримання академічної доброчесності у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» URL: <https://senate.univ.kiev.ua/?p=2104>). Порушення академічної доброчесності не дає можливості оцінювати роботу.

Використання засобів / інструментів штучного інтелекту без перевірки фактів вважається порушенням академічної доброчесності й не дає можливості оцінювати роботу.

ДОДАТОК

Шкільна освіта проти розвитку схильності учнів

Андрій Король ЖСК

Доволі часто учні після закінчення 11 класу зіштовхуються з проблемою вступу. Вони елементарно не знають, в якому напрямі їм рухатися. І причиною цього є не відсутність достатнього саморозвитку учня, а шкільна система освіти, яка забирає вільний час предметами, що є комусь абсолютно нецікавими. Через це багато майбутніх студентів залишаються на роздоріжжі та вже в самому університеті з гіркотою дізнаються, що певний напрям їм не підходить. То в чому ж причина, що школа не зорієнтовує, а навпаки залишає учнів на самоті перед великою кількістю різних доріжок у доросле життя?

Спочатку варто почати з того, що команда вчених на чолі з Біном Ванем з Інституту когнітивних та нейрологічних наук імені Макса Планка в Лейпцигу дослідила, що дві півкулі нашого мозку працюють асиметрично. З цього можна зробити висновок, що одна може працювати краще за іншу. Портал Кадровик.ua, посилаючись на статтю із журналу “Діловодство”, пише, що за способом мислення й обробки інформації всіх людей можна віднести до правопівкульних і лівопівкульних. Адже в кожного з нас домінує та чи інша частина головного мозку. У знак підтвердження цього сайт “Психологер” зазначає, що ліва півкуля мозку вважається вправною у виконанні завдань, які вважаються логічними, раціональними та обчислювальними, а права - найкраще справляється з художніми, творчими та спонтанними завданнями. Тож фактично кожна людина фізіологічно має схильність до точних наук чи гуманітарних. Так закладено природою.

І от дитина йде до школи. Вона соціалізується, під час початкової освіти вчиться хоч і елементарних речей, але вже виявляє схильність до чогось. Однак найкраще сферу інтересів формує базова середня освіта, коли з'являються різноманітні гуманітарні предмети (література, історія, мистецтвознавство) та точні (фізика, хімія, алгебра, геометрія). Знайомлячись з ними, учень виявляє в

собі схильності до певних наук. І це є дуже правильною функцією базової середньої освіти. Вона, так би мовити, вводить у курс справи. Попри це учень отримує базові знання абсолютно зі всіх популярних наук. Це також сприяє освіченості та соціалізації. До 9 класу в учня вже фактично сформована сфера інтересів. Із власного досвіду можу сказати, що ставав учасником розмов про те, як один ненавидить фізику, хімію, математику, а інший літературу чи історію, а третій біологію з географією. Хочу навести приклад свого однокласника, який на уроці літератури не міг зв'язати кілька слів, але на алгебрі міг розв'язати будь-яку задачу. Я ж в свою чергу любив аналізувати твори літератури та писати есеї з української. І якою прикрістю було для всіх нас, що профільна середня освіта знову змушує витрачати час на те, що не подобається. Я знову мусів зубрити хімію, математику та фізику, аби успішно закінчити школу, а однокласник продовжив мучитися на літературі. Таким чином розмови про нелюбов до певних предметів перенеслися й на 10-11 класи. Шкільна освіта просто до кінця не дає змоги сконцентруватися на тому, до чого є схильність. Зокрема osvita.ua публікує таку думку експертів стосовно профільної середньої освіти в Україні: "...Інший виклик полягає у тому, що коштів на фінансування навчальних годин варіативної складової навчальних планів зазвичай у місцевих бюджетах бракує, а то й взагалі немає. Таких прикладів управлінці, директори шкіл і вчителі назвуть безліч. Як наслідок, у конструкції 18 (години інваріантної складової) x 20 (варіативна складова) таїться загроза, що в багатьох сільських школах предмети, на які передбачені ці години, просто не викладатимуться. Відтак, буде ще більше звужено доступ до освіти учням, які навчаються у звичайних, а не елітних закладах. Як варіант убезпечення такого сценарію розвитку подій – переведення старшої школи на фінансування з державного бюджету..."

Тож фактично ми маємо профільну освіту, яка замість чіткого спрямування учня в певному напрямі навпаки звужує його, змушує займатися речами, які йому не треба. Недостатньо просто створити профільні класи. Треба, щоб вони діяли так, як задумано. Через неправильне функціонування профільної освіти, в силу недофінансування, у моїй школі в гуманітарних класах було бі-

льше математики, ніж в математичних! Така річ є серйозною проблемою і потребує вирішення вже давно.

У висновку, якщо говорити про рекомендації, то можливі два варіанти вирішення проблеми. Перший полягає у виділенні потрібної кількості коштів задля створення повноцінних профільних класів. Другий варіант означає згортання профільної середньої освіти у тому вигляді, в якому вона є. Замість неї чудовим стане запровадження системи вибору предметів. І вже на основі вподобань учнів намагатися формувати міжкласові групи. Таким чином перебування у 10 та 11 класах матиме сенс. Вони справді поглиблюватимуть знання учнів у тій сфері, яка школярам подобається.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО ЗМІСТОВОГО МОДУЛЮ

Основна

1. Герасимчук Н. (2016). Моніторинг сучасних українських педагогічних журналів. *Журналістика*. Вип. 15. с. 55-68. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/zhur_2016_15_6 / (дата звернення 13.09.2023).

2. Карпенко М.: Освіта протягом життя як чинник людського розвитку. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gumanitarniy-rozvitok/osvita-protyagom-zhittya-yakchinnik-lyudskogo-rozvitku> (дата звернення 23.12.2023)

3. Катеринич П. Освітня журналістика в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку:: дис. д-ра філософії з соц. комун.: 061 / Київ нац. унів. ім Тараса Шевченка. Київ, 2022. 224 с.

4. Різун В., Трачук Т. Журналістська освіта й наука в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка. *Журналістика*. Вип. 1 (21).– 2014.– С. 12–14.

Додаткова

5. Виртосу І.: Експеримент з дітьми. URL: https://osvita.ua/school/inclusive_education/31182/ (дата звернення 4.12.2023).

6. Діти в медіа: як висвітлювати й дотримуватися правил : Спеціальний звіт / ГО “Телекритика”; за заг. ред. Н. Лигачової, Д. Дуцик. К., 2016. С. 4–9. – URL: http://ms.detector.media/content/files/deti_v_media_web_new.pdf (дата звернення 12.10.2023).

7. Катеринич П. Сучасний освітній журналіст: знання, вміння та технологічні інструменти створення контенту на теми освіти. // *Медіазнавчі студії в європейському діалозі: освітній та науковий дискурси*. 65 с. URL: https://ij.kubg.edu.ua/images/phocagallery/Podii2020/verstka_program.pdf (дата звернення 11.12.2023).

8. Катеринич П.: Новинні інтернет-портали на освітню тематику в медійному ландшафті України. *Актуальні проблеми медіапростору : матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції* (Київ, 09 квітня 2020 р.). – К. : Інститут журналістики, 2020. 34 с.

9. Коновець О. Актуальні питання масово-інформаційної підтримки української освіти. В *Електронна бібліотека Інституту журналістики*. URL: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1505> (дата звернення 11.11.2023).

10. Михайлин І. Основи журналістики: Підручник. 5-те вид. Перероб. та доп. К.: Центр учбової літератури, 2011 67 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Mykhailyn_Ihor/Osnovy_zhurnlistyky.pdf/ (дата звернення 4.10.2023).

11. Онкович Г., Ляшкевич, А. Теорії сучасної медіаосвіти. 2015, 325 с.